

Zijne Excellentie
De heer Halbe Zijlstra
Staatssecretaris
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag

Betreft: reactie Creatief Europa programma, AO OJCS Raad 26 april

Amsterdam , 12 April 2012

Excellentie,

In het kader van het aankomende Algemeen Overleg OJCS Raad van 26 april willen de *European Cultural Foundation (ECF)*, *Kunsten 92*, *Cultuur-Ondernemen* en *Triodos Bank* graag uw aandacht vragen voor de (meer)waarde van het *Creatief Europa* voorstel voor Nederland: het voorstel van de Europese Commissie voor het nieuwe EU programma voor cultuur en media van 2014-2020.

In de beleidsnota *Meer dan kwaliteit. Een nieuwe visie op cultuurbeleid* (10 juni 2011) heeft het kabinet haar internationale doelstellingen geformuleerd. Prioriteit hebben in deze nota het **internationaal op de kaart zetten van Nederlandse topinstellingen** en het versterken van de internationale marktpositie van Nederlandse kunstenaars en instellingen.

De inzet vanuit het kabinet op creatieve industrie en mobiliteit van kunstenaars en collecties in de Europese Unie (EU) ervaren wij als zeer positief. Ook omdat deze doelen inhoudelijk overeenkomen met het *Creatief Europa* voorstel.

Dit voorstel wordt binnen de Nederlandse cultuur- en audiovisuele sector breed gedragen.

Nationaal biedt *Creatief Europa* profijt aan meerdere sectoren, zoals in uw eigen beleid voor de creatieve industrie zo treffend geformuleerd staat: "*Goede culturele en creatieve voorzieningen dragen ook bij aan de aantrekkelijkheid van steden voor toeristen, bedrijven en bewoners.*"

Ondanks haar sterke uitgangspositie kan de waarde van de creatieve industrie voor Nederland nog verder worden vergroot. De creatieve industrie en de overheid moeten er samen voor zorgen dat de Nederlandse creatieve industrie internationaal bij de top blijft horen."

Bovendien is het programma volledig in lijn met het topsectoren beleid voor de Creatieve Sector.

Ondernemerschap en innovatie hebben altijd de basis gevormd waarmee Nederland zich succesvol heeft weten te positioneren op de internationale markt. Mede omdat het export stimuleert, kansen creëert voor Nederlands en ook buitenlands talent en dus kennis en expertise aantrekt.

EU steun voor Nederlandse projecten: een toegevoegde waarde

Nederland haalt jaarlijks veel geld voor culturele samenwerkingsprojecten uit Europa, en stimuleert daarmee internationalisering. En Nederlandse culturele activiteiten in het buitenland worden het meest binnen de Europese

grenzen georganiseerd: zeven van de top tien "afnemerlanden" van culturele producten zijn Europese landen, met Duitsland als koploper.

Dit jaar subsidieert de Europese Commissie dertig Nederlandse organisaties in internationale culturele samenwerkingsprojecten. Het slagingspercentage van Nederlandse hoofdaanvragers uit 2011 is met 79 procent bijzonder hoog. Dertig Nederlandse organisaties ontvangen een kortlopende subsidie (maximaal 24 maanden), waarvan in elf gevallen Nederlandse organisaties hoofdaanvrager zijn en gezamenlijk 2.000.000 euro ontvangen.

Twee voorbeelden

1. Directeur Hedwig Feijen, Manifesta:

"Mede dankzij ondersteuning vanuit het Cultuurprogramma van de Europese Commissie heeft Manifesta kunnen uitgroeien tot internationaal platform voor vernieuwende kunst in Europa. De erkenning van Manifesta - een van oorsprong Nederlands initiatief - als European Cultural Ambassador door de Commissie heeft ons in staat gesteld om duurzame bruggen te slaan tussen publiek, kunstenaars en tentoonstellingsmakers uit uiteenlopende Europese regio's. De kracht van het Cultuurprogramma schuilt in de samenwerking die het programma mogelijk maakt, waarbij het resultaat door middel van onderlinge uitwisseling stevast groter is dan de som der delen."

2. Vicevoorzitter Paul Keller, Stichting Nederland Kennisland over het project 'Creativity: Innovative models of production and access', een samenwerkingsproject op het gebied van beleidsanalyse in de cultuursector:

"Met ondersteuning van het Cultuurprogramma van de Europese Commissie start Kennisland vanaf mei 2012 met verschillende partners een Europees onderzoek naar nieuwe (economische) modellen voor culturele instellingen om creativiteit in een digitaal tijdperk te stimuleren. Onderzocht wordt een nieuwe balans tussen brede toegang tot kennis en een duurzame culturele sector. Het is van belang om dit gesprek internationaal te voeren, omdat cultuur in een digitaal tijdperk per definitie grenzeloos is."

Nederland en de EU 2020 doelstellingen

Binnen de Europese Unie speelt de creatieve sector een belangrijke rol voor het behalen van de EU 2020 doelen. Het *Creatief Europa* programma beoogt barrières voor lidstaten en creatieve organisaties weg te nemen, internationale samenwerking en innovatie te stimuleren en naar gelijke kansen te streven in Europa. Dit draagt bij aan een slimme, duurzame en inclusieve groei, maatschappelijk en economisch.

Nederland kan een positieve bijdrage leveren aan dit Europese doel indien U het huidige *Creatief Europa* voorstel inhoudelijk op de volgende punten steunt:

- innovatie en nieuwe technologieën
- stimuleren van nieuwe businessmodellen
- transnationale mobiliteit
- talentontwikkeling
- verscheidenheid van expressie
- publieksopbouw
- garantiefaciliteit

Graag vestigen wij Uw aandacht specifiek op het laatste punt: de garantiefaciliteit. Een waardevol instrument om dit beleid tot een succes te brengen en de Nederlandse cultuursector zoals gepland internationaal te profileren en het Nederlandse economisch belang te versterken.

De voordelen van de voorgestelde garantiefaciliteit

Nederland is een koploper op het gebied van garantiefondsen.

Op dit moment bestaat er maar één garantiefonds voor de creatieve sector in Nederland. Deze wordt mogelijk gemaakt door stichting *Cultuur-Ondernemen* in samenwerking met *Triodos Bank*. Bekende vormgevers als Marcel Wanders en Piet Hein Eek, maar ook het Scheepvaartmuseum hebben succesvol gebruik gemaakt van de faciliteit.

Zowel *Cultuur-Ondernemen* als *Triodos Bank* zijn voorstanders van het invoeren van de garantiefaciliteit in Europa voor de creatieve sector.

Nederland kan zich door de jarenlange ervaring profileren als voorloper op dit gebied en daardoor ook een voortrekkersrol/ regiofunctie aangaan, wat uiteindelijk een groter economisch belang oplevert voor Nederland in de EU.

Eerder is al door het Topteam Creatieve Industrie gesignaleerd dat het creatieve MKB onvoldoende toegang tot kapitaal heeft, ook omdat financiële instellingen onvoldoende vertrouwd zijn met specifieke kenmerken van de creatieve sector. Een voordeel van dit garantiefonds dat zowel de kennis voor het beoordelen van aanvragen als de financiële risico's worden gedeeld, waardoor de hefboomwerking (meer private financiering) groter kan zijn dan van vergelijkbare nationale faciliteiten.

Als er een Europees garantiefonds binnen *Creatief Europa* wordt geïmplementeerd wordt dit financieringsmodel toegankelijk voor meerdere banken waardoor gezonde concurrentie ontstaat.

En heeft de creatieve sector een financieringsmodel die haar in staat stelt haar economische potentieel goed te ontwikkelen.

Dat een garantiefaciliteit meerwaarde oplevert, is al bewezen in de tussentijdse evaluatie van het zevende kader programma voor onderzoek (KP7). Door een kleine investering heeft de faciliteit als een vliegwiel gewerkt. *'De Raad verwelkomt de vaststelling van de groep onafhankelijke deskundigen dat de RSFF (garantiefaciliteit met risicodeling) zowel in kwantitatieve als in kwalitatieve zin een succes is geweest en sinds de introductie ervan in de hele Unie aanzienlijke resultaten heeft opgeleverd.'*¹

Het voorgestelde Budget *Creatief Europa* 2014-2020

Tot slot vraagt de verhoging van het budget nog enige nuancering waardoor deze ook realistischer te beoordelen is. De grootste verandering in vergelijking tot het huidige cultuurprogramma is, dat media onderdeel zal uitmaken van het *Creatief Europa* programma. Het doel van het programma verschuift daarmee naar meer professionalisering en internationalisering van de creatieve sectoren. Meer sectoren kunnen aanspraak maken op het programma wat positief is, aangezien zo de verbinding met de verschillende sectoren wordt aangegaan. In het huidige *Creatief Europa* voorstel worden ook meer werkgebieden in het programma opgenomen, zoals bijvoorbeeld het *European Heritage Label*. Van een absolute verhoging 37 % van het budget is dus geen sprake.

Wel is het een minimale, maar niettemin zeer belangrijke verhoging voor de sector. Cijfers zijn voor deze stelling het beste argument: het aandeel voor cultuur, erfgoed én media voor de periode 2014-2020 is minder dan 0,17% van de

---

¹ http://www.europa-nu.nl/id/vinh7e98c7ys/tussentijdse_evaluatie_van_het_zevende#p2: pagina 10

totale begroting, de totale uitgaven in het Meerjarig Financieel Kader zijn 1.025 miljard euro. Het budget voor Creatief Europa is 1.8 miljard euro.

Samenvattend stellen wij dat het *Creatief Europa* voorstel meer kansen voor de sector creëert en deze competitiever en internationaal sterker maakt. Voor Nederland is een goede Europese samenwerking van groot belang – voor nu en later. Investing in cultuur en Europa staat voor meer dan alleen een investering in de sector. Het sterkt de maatschappelijke en economische belangen.

We hebben als land dus baat bij een gezamenlijk cultureel en creatief programma.

Op 25 april organiseren ECF, Kunsten '92 en MEDIA Desk Nederland een stakeholdersmeeting waarbij wij de Tweede Kamer Commissie OCW informeren over de mogelijkheden van het *Creatief Europa* voorstel. Hiervoor nodigen we u ook van harte uit.

De stakeholdersmeeting vindt plaats van 16 – 17:30 uur in het Huis van Europa, Den Haag

Mocht u nog vragen hebben naar aanleiding van deze brief, dan kunt u contact opnemen met Marjolein Cremer (European Cultural Foundation), mcremer@eurocult.org of 020 573 3868.

Wij danken ons bij voorbaat voor de aandacht die U aan dit onderwerp wilt besteden en hopen op Uw steun wanneer over het *Creatief Europa programma* en bijbehorend budget worden bepaald.

Hoogachtend,

Katherine Watson
Directeur European Cultural Foundation

Marianne Versteegh
Algemeen Secretaris Kunsten '92

Deze brief wordt gezamenlijk verzonden door:

European Cultural Foundation

Kunsten '92

Cultuur-Ondernemen

Triodos Bank

***we are more* – Culture Action Europe**